

Jak se kontrolují krmiva

Seminář nazvaný Úřední kontrola krmiv se setkal se zájmem odborné veřejnosti z řad zástupců krmivářské praxe i státní správy. Účastníci si na něm vyslechli sedm zajímavých a aktuálních přednášek. Zaměřovaly se na systém HACCP v oblasti krmiv, obsah dioxinů v krmivech, na výsledky úředních kontrol za loňský rok a na určení odpovědnosti za vyráběná krmiva v mobilních míchárnách krmiv. Dále byl popsán nový typ cílené kontroly přenosu křížové kontaminace a neméně důležité byly informace o změnách kontrolních řádů.

Alena Ježková

Přítomně uvítal na konci minulého roku v budově ministerstva zemědělství za pořádající organizaci ředitel Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (ÚKZÚZ) Bc. Zdeněk Mach, který zdůraznil důležitost sledování kvality krmiv pro bezpečnost potravin. Uvedl, že ani po sloučení ÚKZÚZ se Státní rostlinolékařskou správou (SRS) v jednu letošního roku nebude činnost v oblasti kontrol krmiv nijak oslabena a bude i nadále patřit k prioritám. Zástupce Ministerstva zemědělství Ing. Jiří Hojer, ředitel Odboru živočišných komodit, podtrhl důležitost kontrol krmiv a vyjádřil podporu snaze o stále zlepšování úrovně krmivářství v České republice.

Analýza rizik a kritických bodů

Ing. Martin Prudil, Ph.D., se zaměřil na principy a podstatu systémů HACCP, jejich legislativu a náležitosti. Uvedl, že systém HACCP je nástrojem pro vyšší bezpečnost krmiv, umožňuje provozovatelům krmivářských podniků identifikovat a kontrolovat závažná nebezpečí ve výrobním procesu. Systém HACCP je založen především na prevenci v průběhu výrobního procesu, nespolehá na prověřování výsledného produktu.

Principy analýzy rizik a kritických kontrolních bodů (HACCP) v krmivářské praxi jsou obsaženy v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1831/2005. Jak řekl Ing. Prudil, pro používání HACCP je zásadní vedení dokumentace a záznamů. Je nezbytné pro podnik samotný, pro kontrolní auditní organizace a musí být jasně stanoveno, jak dlouho se budou záznamy uchovávat.

Hlídejte křížovou kontaminaci

Ing. Jiří Fiala, Ph.D., přednášel o dekontaminačních programech, o postupu úřední kontro-

■ Klíčové informace

- Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský uspořádal seminář na aktuální téma úředních kontrol krmiv.
- Přednášející se zabývali systémem HACCP v oblasti krmiv, obsahem dioxinů v krmivech či výsledky úředních kontrol za loňský rok a určení odpovědnosti za vyráběná krmiva v mobilních míchárnách krmiv.
- V dalších prezentacích byl popsán nový typ cílené kontroly přenosu křížové kontaminace a účastníci byli informováni i o změnách kontrolních řádů, které začaly letos platit.

zmanně přispět k bezpečnosti krmivů nás. Pozornost je přitom zaměřena na doplňkové látky s reziduálním efektem, na kokcidistatika a léčiva.

Posuzování obsahu kokcidostatik se řídí směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2002/32/ES ze dne 2. 5. 2002 o nežádoucích látkách v krmivu. Protože křížovou kontaminaci nelze zcela vymýt, byla

posouzení obsahu kokcidostatik 28 vzorků, z nichž 27 je již vyhodnocených a pouze dva z nich byly nevyhovující. Pro posouzení křížové kontaminace v případě léčiv bylo odebráno 19 vzorků a dosud je vyhodnoceno třináct z nich a zatím dva vzorky byly pozitivní.

Kontrolují se i mobilní výrobny

Mobilním výrobnám krmiv se věnoval Ing. Michal Beránek a specifikoval odpovědnost provozovatelů a systém kontrol mobilních výroben.

V současné době je u nás registrováno 31 právních subjektů provozujících mobilní mícháren, mobilních zařízení je 64 a počet mícháren na provoz se pohybuje průměrně mezi dvěma a čtyřmi. Pokud bychom výrobní členili podle působnosti regionálních poboček ÚKZÚZ, je v Praze a středních Čechách jedenáct výroben, v jižních Čechách 24, v západních dvě, na Vysočině šest, na jižní Moravě jedenáct a na severní Moravě deset mobilních výroben.

Za období registrace od platnosti zákona o krmivech byly mobilní výrobní registrovány na výrobu krmivních směsí pro hospodářská zvířata, hospodářská zvířata mimo přežvýkavce, pro přežvýkavce, ryby, domácí zvířata či masožravá kozešínová zvířata.

Cílem kontrol a odběrů vzorků u mobilních výroben krmiv není nutit provozovatele k registraci jako výrobce krmiv pro vlastní potřebu na mobilních míchárnách, ale stanovit odpovědnost

Ing. Michal Beránek seznámil přítomné se systémem kontrol v mobilních výrobnách krmiv

stanovena jako přijatelná kontaminace kokcidostatiky ve výši jednoho procenta v krmivech pro finální kategorie zvířat a pro zvířata kontinuálně produkující potraviny.

Pokud jde o legislativu v oblasti medikovaných krmiv, byl Česká republika po koordinaci postupu ÚKZÚZ a USKVBL (Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv) stanoven maximální tolerovatelný limit obsahu medikační účinn-

né látky na jedno procento v celé řadě následně vyrobené krmné směsi.

Kontrola přenosu křížové kontaminace se provádí od roku 2013 a za loňský rok inspektoři odebrali z první míchačky pro

při výrobě krmiv na mobilních výrobnách.

Dioxiny v krmivech

Důležitou problematikou dioxinů v krmivech, jejich kontrolou a také legislativou (nařízení

Evropské komise č. 225/2012) se ve své přednášce zabýval Ing. Miroslav Vyskočil.

Kontroly se týkají provozů, které zpracovávají surové rostlinné oleje, vyrábí mastné kyseliny z tuků, bioafly a mísi tuky. V České republice je dosud schváleno šest provozů.

Podle Ing. Vyskočila bylo naplánováno, že pro rok 2013 se odebere 39 vzorků, dosud bylo analyzováno 31 vzorků a ani jeden z nich nebyl nevyhovující v obsahu dioxinů.

Hodnocení úředních kontrol

Ředitel Odboru zemědělské inspekce Ing. Josef Svoboda, Ph.D., prezentoval výsledky úředních kontrol ÚKZÚZ za rok 2013, jejich rozsah a zaměření.

U prvovýrobců bylo naplánováno celkem 471 kontrol a do 25. listopadu loňského roku jich bylo provedeno 451. U výrobců krmivních surovin, krmivních směsí, doplňkových látek či premixů v mobilních výrobnách, u dovozců, distributorů i dodavatelů a dopravců bylo za loňský rok provedeno 2019 úředních kontrol a s kontrolami u prvovýrobců jejich počet činí celkem 2460. Bylo zjištěno 99 porušení, nejvíce v obecných (28) a zvláštních (14) požadavcích na označování krmivních surovin a směsí a ve zpracování zavedení a dodržování HACCP (11).

U všech z celkem 99 zjištěných (to jsou 4 % všech kontrol) byla nařízena zvláštní opatření v 64 případech a ve 24 z nich byly podány podněty ke správnému řízení.

Analýza vzorků krmiv

Na informace o výsledcích analýz krmiv se zaměřila Ing. Vendula Subrtová. Do poloviny loňského listopadu bylo odebráno přes 1650 vzorků ke stanovení jakostních i bezpečnostních znaků. Z tohoto počtu zatím 133 vzorků nevyhovělo. Analyzovány byly krmivé suroviny (obiloviny, olejnin, minerální suroviny, živočišné moučky a další), krmné směsi pro hospodářská i domácí zvířata, doplňkové látky a premixy.

U obilovin bylo odebráno celkem 169 vzorků pšenice, ječmene, žita, ova, tritikale, kukuřice a výrobků z nich, jako jsou otruby, klíčky a sladový květ a stanovaly se jakostní znaky a nežádoucí látky (mykotoxiny, pesticidy, GMO, těžké kovy, zakázané inhibitory). Těmto požadavkům vyhověly všechny kontrolované vzorky.

V případě olejnin bylo odebráno 79 vzorků sóji, řepky, slunečnice, bavlníkového semene a výrobků z nich a analyzovaly se podobné znaky jako u obilovin. V tomto případě vyhovělo 100 % vzorků.

Nejvíce pochybení bylo zachyceno u premixů (deklarovaná jakost nevyhovělo dvanáct vzorků ze šedesáti) a krmivních

inzerce

ZEMĚDĚLSKÉ TECHNOLOGIE

PRASATA, DRŮBEŽ, SKOT, RYBY, KEJDA, SKLADY OBILÍ

AGRICO, s. r. o.
Rybářská 671, CZ – 379 01 Třeboň II.
tel. +420 384 704 111, agrico@agrico.cz
www.agrico.cz

**ISO 9001
ISO 14001
OHSAS 18001**

směsí pro prasata (39 vzorků z 310 odebraných) a drůbež (20 nevyhovujících vzorků z 208 odebraných). Většinou šlo o po-

ci vzorky krmiv. Ing. Florián uvedl, že zbývá rozhodnout, zda se bude účtovat vždy majiteli krmiva nebo v případě neporušené

Ing. Miroslav Florián, Ph.D., (vlevo) řídil také diskusi, která se týkala zejména křížové kontaminace krmiv léčiv, ve které také vystoupil Ing. Jiří Zedník, CSc. Foto Alena Ježková

rušení jakostních znaků, překročení limitů doplňkových látek nebo kontaminaci kokcidostatiky.

Novinky v kontrolách

Závěrečné přednášku o novinkách v úředních kontrolách krmiv platných pro rok 2014 se ujal Ing. Miroslav Florián, Ph.D. No-

ho obalu u balených krmiv jejich výrobců.

Další změny kontrolního řádu se týkají předávání zpráv a protokolů z kontrol a je také zavedena možnost úhrady za vzorky, která jsou při kontrole odebrány. Pokud se kontrolována osoba nezdá práva na úhradu odebraných vzorků, má na ni právo.

V loňském roce se pro stanovení jakostních i bezpečnostních znaků odebraly i vzorky krmivních směsí pro hospodářská zvířata Foto Alena Ježková

by bude systém kritérií, podle kterých se bude hodnotit rizikovitost provozů. Podle intenzity kontrol budou provozy rozděleny na ty se sníženou intenzitou (špičkové provozy), se základní intenzitou (standardní provozy) a zesílenou intenzitou kontrol (slabší provozy).

Znovu zavedeným opatřením je účtování plateb za nevyhovující

Výsledky analýz vzorků jsou od listopadu 2013 zveřejňovány na webu ÚKZÚZ. „Kontroly krmiv budou i dále jednou z klíčových oblastí činnosti ÚKZÚZ jako nástroje pro posílení bezpečnosti potravin a bude se kontrolovat kvalita krmiv také proto, aby nedocházelo ke klamání spotřebitele,“ uzavřel Ing. Florián. ■

Seminář se uskutečnil na půdě Ministerstva zemědělství

Foto Alena Ježková